УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум: 28.06.2016.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао Комисију:

На**Научно-наставном већу Филолошког факултетаУниверзитета у Београду** одржаном**1. јуна 2016. године** образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је Наташа Кљајић, мастер, пријавила под насловом „Књижевност за децу и младе у предметној настави Српског језика у старијим разредима основне школе”.

Састав Комисије:

Ментор: **проф. др Зона Мркаљ**, редовни професор,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа научна област: Српска књижевност, Методика наставе књижевности и српског језика
Датум избора у звање: 22. 6. 2016.

Др Милан Алексић, доцент,
Филолошки факулте Универзитета у Београду
Ужа научна област: Српска књижевност
Датум избора у звање: 27. 5. 2014.

Др Снежана Марковић, доцент,
Факултет педагошких наука
Универзитета у Крагујевцу
Ужа научна област: Методика наставе српског језика и књижевности
Датум избора у звање: 10. 11. 2015.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Наташа Кљајић је рођена 12. 08. 1981. године у Београду. Завршила је Основну школу „Бранко Радичевић” на Новом Београду и Земунску гимназију. Уписала је 2000. године Групу са српску књижевност са општом књижевношћу (06) на Филолошком факултету у Београду, а дипломирала је 2007. године са просечном оценом 9.79. Њен дипломски рад *Симовићева драматизација усмене баладе о Хасанагиници*, одбрањен код проф. др Јована Делића, као најбољи дипломски рад из Српске књижевности 20. века добио је награду „Радмила Поповић” на Катедри за српску књижевност. Године 2008. Наташа Кљајић је уписала мастер студије и одбранила рад

Фигура ђавола у Булгаковљевом роману Мајстор и Маргарита” код проф. др Мила Ломпара.

Током студија Наташа Кљајић је била хонорарни сарадник у Програму за децу и младе Радио Београда 1 и објављивала прилоге из области културе и уметности за децу и младе и заштите дечјих права.Такође, објављивала је и у часопису „Студент”, а уређивала је и „Знак”, књижевни часопис студената Филолошког факултета. Била је и представник Савеза студената Филолошког факултета у Савету Филолошког факултета.

Након завршених основних студија Наташа Кљајић је радила у београдским основним и средњим школама као професор српског језика (Земунска гимназија, ОШ „Јован Цвијић”, Пета београдска гимназија, Шеста београдска гимназија, ОШ „Ћирило и Методије”, Железничка техничка школа, ОШ „Борислав Пекић”, Гимназија у Младеновцу) и школски библиотекар (ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”). Током академске 2012/2013. године била је ангажована као сарадник у настави на предмету *Методика наставекњижевности и српског језика* на Филолошком факултету у Београду код проф. др Љиљане Бајић и проф. др Зоне Мркаљ. Од школске 2014/2015. запослена је у ОШ „Бранко Радичевић” у Бољевцима у подручном одељењу у Прогару као професор српског језика.

Учествовала је као излагач, секретар или модератор на више научних конференција и скупова:

1. *Саветовање Змајевих дечјих игара о књижевности за децу* у организацији Змајевих дечјих игара из Новог Сада:
   • године 2004. са рефератом *Карактеристике кратке приче Весне Ђоровић-Бутрић*;

   • године 2005. са рефератом *Ловор пун отрова и лабудова песма –Андерсенов роман „Импровизатор” као роман о уметнику;*

   •године 2007. са рефератом *Детињство као кризно стање у поезији Драгомира Ђорђевића*;

   • године 2009. са рефератом *Милан Пражић о феномену игре;*

   • године 2011. са рефератом*„Све-на-клик дете” и његове књиге*;

   • године 2012. са рефератом *„Три метра изнад неба” – култ битанге и принцезе*;

   • године 2013. са рефератом *Леда: Други –имаголошко читање романа „Чудесна судбина Леде Ротко” Лауре Санди*,

   • године 2014. са рефератом *Књижевност и филм – интермедијално читање романа „Изум Игоа Кабреа” Брајана Селзника;*

   •године 2015. године са рефератом *„Авен и јазопас у Земљи Ваука”Уроша Петровића у корпусу изборне лектире – пут ка канонизацији*;

   • Међународни конгрес слависта у организацији Савеза славистичких друштава

Србије:године 2009. (Сокобања) са рефератом *Могућности реализације семиотичког и компаративног читања Булгаковљевог романа „Мајстор и Маргарита" у средњошколској настави* ;

• године 2014. са рефератом *Асоцијације у настави књижевности*;

2. Конференција *Душан Радовић и развој модерне српске књижевности*, одржана 2006. године, у организацији Учитељског факултета у Београду, са рефератом *На плавом тигању неба сунце на оку – записи „Београде, добро јутро" Душана Радовића*;
3. Конференција *Имплементација иновација у настави – изазови и дилеме* одржана 2014. године, у организацији Учитељског факултета у Београду, са рефератом *Могућности примене књижевних теорија у наставном читању изборне лектире у основној школи на примеру примене имагологије у обради романа „Мој дека је био трешња Анђеле Нанети"*;
4. Конференција *Дигитална хуманистика* одржана 2015. године у организацији Филолошког факултета у Београду, са рефератом *Употреба мобилних телефона у настави Српског језика и књижевности*;
5. Научни скуп *Млади филолози Србије – савремена проучавања језика и књижевности,* организацији Филолошко-уметничког факултета из Крагујевца:

• године 2012. са рефератом *Поетика (од)необичене самоће у романима Игора Коларова;*

• године 2014. са рефератом *Роман „Моја последња главобоља" Лауре Барне између аутобиографије и фикције;*

• године 2015. са рефератом *Елементи фантастич*ног *у Ружђијевим романима „Харун и Море прича" и „Лука и Ватра живота;*

• године 2016. са рефератом *Аутопоетички искази у поезији Павла Соларића.*

Године 2010. приредила је књигу Душка Радовића *КапетанЏон Пиплфокс* као издање лектире за 5. разред основне школе (ЗУНС, Београд).

Током 2012. и 2013. године била је укључена као коаутор у ауторски тим за израду приручника *Српски језик и књижевност 1 – приручник за наставу књижевности за први разред гимназија и средњих стручних школа,* који је ИП „Нови Логос" публиковао 2014. године. Године 2014. такође као коаутор укључена је у израду приручника *Асоцијације у настави српског језика*, које је исте године објавила ИП „Klett", а израду приручника је покренула и координирала проф. др Весна Ломпар. Током 2014. и 2015. године учествовала је у промоцији издања ИП „Klett" за српски језик и књижевност у неколико градова у Србији.

Године 2014. учествовала је ка члан дебатне групе испред Друштва за српски језик и књижевност у дебати о евалуацији стандарда у области *Ученичко предузетништво* у организацији Завода за унапређење образовања и васпитања и Педагошког друштва Србије. Године 2015. добила је трећу награду на конкурсу *„Час за углед"* Издавачке куће Едука који је објављен у истоименом зборнику за предметну наставу. Исте године

као сарадник по позиву била је укључена у комисију за евалуацију резултата матурског испита из српског језика у Заводу за вредновање образовања и васпитања у Београду.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

• *Мотив змаја љубавника у народној прози*, Повеља 1/2002, година XXXII, Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани".

• *Карактеристике кратке приче Весне Ђоровић-Бутрић,* Детињство 3-4/2004, година XXX, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• *Ловор пун отрова и лабудова песма –Андерсенов роман „Импровизатор" као роман о уметнику*, Детињство 1-2/2005, година XXXI, Змајеве дечје игре: Нови Сад.

• *Детињство као кризно стање у поезији Драгомира Ђорђевића*, Детињство 1-2/2007, година XXXIII, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• *На плавом тигању неба сунце на оку – записи „Београде, добро јутро" Душана Радовића*, у зборнику: *Душан Радовић и развој модерне српске књижевности*, Учитељски факултет, Београд, 2008.

• *Милан Пражић о феномену игре*, Детињство 3/2009, година XXXIV, Змајеве дечје игре, Нови Сад.

•*Могућности реализације семиотичког и компаративног читања Булгаковљевог романа „Мајстор и Маргарита" у средњошколској настави*, Школски час, 3–4/2010, Београд: Ваша књига, 2010.

• Душан Радовић, *Капетан Џон Пиплфокс*, приредила Наташа Кљајић, Београд: ЗУНС, 2010. (приређивач лектирског издања књиге за наставно читање у 5. разреду основне школе).

• *„Све-на-клик дете" и његове књиге*, Детињство 1/2011, XXXVII, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• *„Три метра изнад неба" – култ битанге и принцезе*, Детињство 2/2012, година XXXVIII, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• *Поетика (од)необичене самоће у романима Игора Коларова*, Детињство 3-4/2012, година XXXVIII, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• *Феномен игре, у:* Зона Мркаљ, *Методичка слагалица – Српски језик и књижевност у шестом разреду основне школе*,Београд:Klett, 2013.

•*„Капетан Џон Пиплфокс" Душана Радовића – пут ка интегралном читању у настави,* Школски час 3–4/2013, Београд: Ваша књига.

• *Леда: Други –имаголошко читање романа „Чудесна судбина Леде Ротко" Лауре Санди*, Детињство 2/2013, година XXXIX, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• Весна Ломпар, Јелица Живановић, Наташа Кљајић, Марија Марковић, Биљана Никић, Саша Чорболоковић, *Асоцијације у настави српског језика и књижевности*, Београд: Klett, Београд,

2014. (коаутор приручника за наставнике)

• Наташа Станковић Шошо, Наташа Кљајић, Јелена Петаковић, Светлана Вуловић, Мирјана Стакић Савковић, Катарина Вучић, Данијела Николић Ђорђевић, *Српски језик и књижевност 1 – приручник за наставу књижевности за први разред гимназија и средњих стручних школа*, Београд: Нови Логос, 2014. (коаутор приручника за наставнике)

•*Улога школске библиотеке у настави српског језика и књижевности,* Књижевност и језик, 3-4/2014, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.

• *Књижевност и филм – интермедијално читање романа „Изум Игоа Кабреа" Брајана Селзника*, Детињство 2/2014, година XL, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• *Нарација у Руждијевим романима за децу „Харун и море прича" и „Лука и Ватра живота"*, Детињство 4/2014, година XL, Змајеве дечје игре, Нови Сад.

• *„Авен и јазопас у Земљи Ваука"Уроша Петровића у корпусу изборне лектире – пут ка канонизацији*, Детињство 2/2015, година XLI, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

•*Сарадња професора српског језика и професора разредне наставе у петом разреду основне школе на примеру систематизације описних песама (огледни час „Ливада крај реке сања")*, Школски час 2/2015, Београд: Ваша књига.

•*Приповетка „Галеб Џонатан Ливингстон" Ричарда Баха – изборна лектира за 7. разред основне школе,* Школски час, 3–4/2015, Београд: Ваша књига.

•*Алфонс Доде: „Писма из моје ветрењаче" – наставно читање збирке приповедне прозе,* Школски час, 5/2015, Београд:Ваша књига.

• *Могућности примене књижевних теорија у наставном читању изборне лектире у основној школи на примеру примене имагологије у обради романа „Мој дека је био трешња Анђеле Нанети",* у зборнику: *Имплементација иновација у образовању и васпитању – изазови и дилеме*, Београд: Учитељски факултет.

• *Свет одраслих, свет деце и процес сазнања у Егзиперијевом роману „Мали принц",* у зборнику радова*: Час за углед 1,* Београд: Едука, 2015.

• *Роман „Моја последња главобоља" Лауре Барне између аутобиографије и фикције,* у зборнику: *Савремена проучавања језика и књижевности – Зборник радова са VI научног скупа младих филолога Србије, одржаног 22. марта 2014. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу*, година VI, књ. 2, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

• *Бранко Ћопић – Зуко Џумхур – Николетина Бурсаћ, књижевност и карикатура*, Детињство 3/2015, година XLI, Нови Сад: Змајеве дечје игре.

• *Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни, супротни*, Школски час, 1/2016, Београд:Ваша књига.

• *Елементи фантастичног у Руждијевим романима за децу „Харун и Море прича" и „Лука и*

Ватра живота”, у зборнику: *Савремена проучавања језика и књижевности – Зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије, на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 2015. године*, година VII, књ. 2, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата Комисија сматра да кандидат Наташа Кљајић, мастер, испуњава све услове за израду дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: За ментора је предложена др Зона Мркаљ, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима (предметна област: Методика наставе књижевности и српског језика).

Комисија предлаже да се за ментора при изради ове теме одреди проф. др Зона Мркаљ. Проф. Мркаљ обавља научне и стручне послове на матичној Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, на предметима из области Методика наставе књижевности и српског језика. Поред рада на матичном предмету на основним, мастер и докторским студијама, више од две деценије организује хоспитовање студената у основним и средњим школама и обавља менторски рад са студентима током њихове обуке у непосредној пракси. Аутор је, реализатор и координатор више акредитованих програма за стручно усавршавање наставника, аутор многих уџбеника, приручника, збирки и тестова намењених настави на различитим узрастима. Дугогодишњи је сарадник Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Завода за унапређивање образовања и васпитања, као и Републичког и Регионалног центра за таленте у Београду, где са полазницима развија садржаје рада у додатној настави и ваннаставним активностима и подстиче ученике на стваралаштво. Објавила је више монографија, научних и стручних реферата у зборницима и научним часописима. Са својим рефератима и саопштењима учествовала је на научним скуповима у земљи и иностранству.

Као професор по позиву, проф. Мркаљ је од 2008. године ангажована на Учитељском факултету Универзитета у Београду као професор Методике наставе књижевности (са фондом часова до 1/3, а са одобрењем Филолошког факултета), а од 2011. и као реализатор изборног курса Стваралачке активности у настави. Тако је, и у том смислу, упозната са садржајима предмета Књижевност за децу, а читав низ научних радова, приручника и уџбеника посветила је изучавању предметне наставе Српског језика у млађим и старијим разредима основне школе.

Настави књижевности посебан допринос пружају радови проф. Мркаљ чија се тематика повезује са функционалним концептом проблемских/истраживачких задатака. У њеним приручницима намењеним наставницима доносе се корисни, оперативни концепти које помажу да се у пракси економичније делује, посебно кроз функционално распоређивање и усклађивање свих чинилаца који моделују наставно поступање. Они пружају потпуни увид у садржаје, области, врсте, циљеве планирања и припремања наставника и ученика за рад у настави. Такође, проф. Мркаљ већ две деценије прати студенте у реализацији практичних часова (методичка пракса) и помаже студентима у осмишљавању методичких припрема за час, које су већим делом везане за корпус српске књижевности у образовном и васпитном процесу и наставне интерпретације.

Од 2002. године проф. Мркаљ активно учествује у изради различитих пројеката који се тичу успостављања образовних стандарда у Републици Србији (при Заводу за вредновање и Заводу за унапређивање наставе, као огранцима Министарства просвете) и објављује радове о тој теми.

Пројекти:

•Школско развојно планирање. – Београд : Министарство просвете. Сектор за образовање и међународну пословну сарадњу, 2002. (развојни)

•Оцењивање у школској пракси – функције, принципи и унапређивање квалитета (програм стручног усавршавања наставника), 2002–2003. (развојни)

•Промене у основношколском образовању – проблеми, циљеви, стратегије. – Београд : Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије, 2003. (домаћи стратешки)

•Национално тестирање образовних постигнућа ученика трећег разреда основне школе – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2003–2004. (развојни)
•Квалитет уџбеника за ниже разреде основне школе. Фонд за отворено друштво. – Београд : Институт за психологију Филозофског факултета, 2003–2006. (домачи иновациони)
•Развој школства у Републици Србији. Развој стандарда и вредновање. – Београд : Министарство просвете. Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. (развојни) 2004 - 2005. (развојни)
•Предлог образовних стандарда за крај обавезног образовања – компонента Српски језик. – Београд : Министарство просвете. Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. (развојни) 2005 - 2006. (домаћи стратешки)
•Израда нових програма српског језика и књижевности у основној школи. – Београд : Министарство просвете. (домаћи стратешки) 2006. (пети разред); 2007. (шести разред); 2008. (седми разред); 2009. (осми разред).
•Стручна усавршавања за наставнике. Семинари Ка савременој настави српског језика и књижевности. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије. 2002/2003. (први циклус); 2007 – 2010. (развојни)
•Осигурање квалитета програма стручног усавршавања. – Београд : Завод за унапређивање образовања и васпитања. Центар за професионални развој запослених. 2005. 2006. 2007. и даље... (фундаментални)
•Републичко и регионално такмичење и републичка и регионална смотра научно-истраживачких радова талената. Израда тестова из српског језика и књижевности за такмичење талентованих ученика. – Београд : Републички центар за таленте. Министарство просвете. 2006–2010. (развојни)
•Израда годишњих тестова за Српски језик и Математику за 4. разред основне школе – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања : Друштво за српски језик : Друштво математичара. 2007– 2008. (развојни)
•Читање и рецепција лектире у гимназијама Србије. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2007–2008. (домаћи стратешки)
•Предлагање образовних стандарда за крај првог циклуса образовања за предмете Српски језик, Математика и Природа и друштво – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2008–2009 и даље (домаћи стратешки)
•Израда критеријумских тестова за крај првог образовног циклуса за предмете Српски језик и Математика – компонента Српски језик. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2009. (развојни)
•Израда Предлога стандарда знања, вештина и способности наставника. – Београд : Завод за унапређивање образовања и васпитања. 2009. (стратешки)
•Израда критеријумских тестова за 7. разред основног образовања за предмете Српски језик и Математика – компонента Српски језик.– Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2010. (развојни)
•Припремање програма и инструмената завршног испита у основном образовању– компонента Српски језик.– Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2010. (развојни)
•Општи стандарди постигнућа – образовни стандарди за крај општег средњег образовања. – Београд : Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. 2011–2013. (стратешки)
•Припрема ученика за полагање завршног испита – годишњи тестови знања из наставних предмета матерњи језик и математика – компонента Српски језик (као стручни консултант за српски језик и књижевност, од јануара 2013. надаље). (развојни)
•Припрема предметних исхода у основном образовању, гимназији и општем образовању у стручним школама, за наставни предмет Српски језик и Српски као нематерњи (Пројекат ИПА 011), члан радне групе (период од децембра 2013. до маја 2014. године). (стратешки)

Проф. Мркаљ је већ успешно сарађивала са Наташом Кљајић, најпре у склопу редовних и мастер студија које је кандидаткиња Наташа Кљајић похађала на Филолошком факултету у Београду, а затим и на докторским студијама, у оквиру курса „Проблеми жанра у наставном тумачењу народних приповедака и предања". Колегиница Кљајић се показала и као коректан сарадникна пословима хоспитовања, у оквиру курса Методичка пракса на Филолошком факултету у Београду, као и у појединим сегментима посла у оквиру издавачке делатности. Зато се претпоставља да би и њихов даљи рад на предложеној докторској тези био успешан и плодотворан.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација

• Наставно проучавање народних приповедака и предања / Зона Мркаљ. Библиотека Књижевност и језик; књ. 29. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008. – 407 стр.

• Наставна теорија и пракса 1 / Зона Мркаљ. – Београд : Издавачка кућа „Klett”, 2008. – 172 стр.

• Наставна теорија и пракса 2 / Зона Мркаљ. – Београд : Издавачка кућа „Klett”, 2008. – 198 стр.

•Diferencirani pripremni zadaci za istraživačko i problemsko proučavanje književnih tekstova / Zona Mrkalj // Individualizacija i diferencijacija u nastavi jezika i književnosti. – Nikšić : Univerzitet Crne Gore : Filozofski fakultet Nikšić, 2008, str. 126–136.

• Наставна теорија и пракса 3 / Зона Мркаљ. – Београд : Издавачка кућа „Klett”, 2009. – 219 стр.

•Планирање у настави : српски језик и књижевност у старијим разредима основне школе. Београд:Издавачка кућа „Klett”, 2010. – 234 стр.

• На часовима српског језика и књижевности / Зона Мркаљ. – Београд : Завод за уџбенике, 2011 (Београд : Академија). – 289 стр.

• Имплементација стандарда у наставне планове / Зона Мркаљ // Књижевност и језик, бр 1–2. – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2012, стр. 25–42.

•Одломак као самостални текст у наставној интерпретацији књижевноуметничког дела / Зона Мркаљ.*Књижевност за децу у науци и настави*. Посебна издања. Научни скупови ; књ. 18. 2014: 49−59.

•Стандарди ученичких постигнућа за крај обавезног образовања у области Српски језик (улога, место и значај)/ Зона Мркаљ. *Савремено изучавање српског језика и књижевности и словенских језика као матерњих, инословенских и страних*. 2014: 443−454.

•Развој исхода и ревизија стандарда за крај обавезног образовања у области *српски језик* / Зона Мркаљ. *Књижевност и језик (Београд).* Год. 62, бр. 1−2. 2015: 67–80.

•The absence of the term "home reading list" from the Serbian Language syllabuses and the teaching practice / Mrkalj, Zona. Modern trends in teaching and education. (Serbia : Faculty of Education, University of Belgrade; Poland : State Higher Vocational School, Nowy Sacz). Nb. 1. 2015:152–163.

•*Од буквара до читанки (методичка истраживања)* / Зона Мркаљ. Београд : Учитељски факултет Универзитета у Београду. 2016. – 308 стр.

•*Методички цветник (хрестоматија одабраних радова из Методике наставе српског језика и књижевности).* [Приредила Зона Мркаљ]. Бања Лука : Друштво за српски језик и књижевност Републике Српске. 2016. – 333 стр.

Комисија сматра да проф. др Зона Мркаљ испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област Српска књижевност, предметна област – Методика наставе књижевности и српског језика.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

ОЦЕНА

1. **Оцена формулације назива тезе (наслова)**

Комисија закључује да је радни назив тезе КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ У ПРЕДМЕТНОЈ НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У СТАРИЈИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕприкладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. **Оцена предмета (проблема) истраживања**

Опис теме:

У раду ће се на корпусу одабраних дела из српске и опште књижевности за децу истраживати место, значај, читање и интерпретација прозе за децу у предметној настави српског језика и књижевности у старијим разредима основне школе. Проблематизоваће се питање корпуса књижевности за децу и младе, који се проучава у школи. Извршиће се увид у наставне програме

матерњег језика у старијим разредима основне школе, у Републици Србији и окружењу. Размотриће се образовни, васпитни и функционални аспекти читања и тумачења прозе за децу и младе у наведеном узрасту, у оквиру обавезне и изборне лектире од 5. до 8. разреда, као и жанровске специфичности одабраног корпуса дела у оквиру канона и изборног курпуса. Анализираће се различите стратегије и технике читања, као и развој рецепцијских специфичности читања књижевности за децу и младе. У прожимању унутарпредметних и ванпредметних корелација, показаће се на које се све начине проза за децу и младе укључује у редовну наставу. Указаће се, кроз конкретне примере, на улогу стваралачких активности у настави.Дисертацији ће се припојити и истраживање о читању прозе за децу и младе у основним школама, као и примери наставног поступања,проверени у раду са ученицима, који представљају практичну потврду теоријски постављених претпоставки.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је предложила библиографију од **171**библиографске јединице, домаћих и страних аутора, релевантних за истраживање.

1) Абот (2009). Х. П. Абот. *Увод у теорију прозе*, Београд: Службени гласник.
2) Аврамовић (2010) Зоран Аврамовић, *Образовна политика између глобалног и националног васпитања*, Могућност националног васпитања у време глобализације, Врање: Учитељски факултет.
3) Алексић (2007). Милан Алексић, *Радовићев предлог периодизације српске поезије за децу и песништво Љубивоја Ршумовића*, Детињство 1−2/2007, година XXX, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
4) Алексић (2009). Милан Алексић. *Књижевни родови*. *Свет речи* 28/29 (2009), Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
5) Алексић (2012). Милан Алексић. *Метода реда-по-ред Богдана Поповића,* Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, година 8 (2012−2013), Београд: Филолошки факултет.
6) Андрић (2002). Милка Андрић, *Методички прилази књижевноуметничком делу*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
7) Аристотел (2008). Aristotel, *O pesničkoj umetnosti*, preveo Miloš N. Đurić, Beograd: Dereta.
8) Бабић (2002). Живко Бабић, *Методичке варијације: прилози настави књижевности*, Београд: Министарство просвете и спорта, Друштво за српски језик и књижевност Србије.
9) Бајић (2006). Љиљана Бајић. *Сараднички односи у настави књижевности*, Књижевност и језик 1−2/2006, година 53, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
10) Бајић (2007). Љиљана Бајић, *Улога жанра у настави књижевности*, Књижевност и језик 1-2 (2007), година 54, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
11) Бајић (2009). Љиљана Бајић, *Естетска и васпитна вредност хумористичке прозе.* Књижевност и језик 1−2 (2009), година 56, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
12) Бајић (2010). Љиљана Бајић, *Принцип свесне активност у настави књижевности и српског језика*, Годишњак Учитељског факултета у Врању 1 (2010), Врање: Учитељски факултет.
13) Бајић (2013). Љиљана Бајић, *Читање драме*, Књижевност и језик 3−4 (2013), година 60, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
14) Бал, Мике (2000). Mieke Bal, *Naratologija. Teorija priče i pripovedanja*, Beograd: Narodna knjiga/Alfa.

15) Бахтин (1989). M. M. Bahtin, *O romanu,* Beograd: Nolit.
16) Бахтин (1991). M. M. Bahtin, *Autor i junak u estetskoj aktivnosti*, Novi Sad: Svetovi.
17) Бекер (1986). Miroslav Beker, *Suvremene književne teorije*, Zagreb: Liber.
18) Бужињска и Марковски(2010). Бужињска**,** Ана, Михал Павел Марковски. *Књижевне теорије 20. века*, Београд: Службени гласник.
19) Бут (1979). Vejn But, *Retorika proze*, Beograd: Nolit.
20) Велек и Ворен (1985). Rene Velek i Ostin Voren,*Teorija književnosti,* Beograd: Nolit.
Велс, Гордон (1986). Gordon Wells, *The Meaning Makers: Children Learning and Using Language to Lern*, Portsmouth, NH: Heinemann.
21) Вранеш (2005) Александра Вранеш**,***Интелектуална слобода деце у библиотекама,* Деца и библиотеке − зборник радова са међународног научног скупа одржаног у Београду од 5. до 9. октобра 2005, Београд: Филолошки факултет и Библиотекарско друштво Србије.
22) Вујчић (2006). Никола Вујчић, *Српска народна књижевност за децу*, Београд: Завод за уџбенике.
23) Вукић (1998).Ана Вукић, *Слика света у приповедачком делу Бранка Ћопића*,поговор издању: Бранко Ћопић *Башта сљезове боје,* Београд: Драганић.
24) Вуковић (1979). Ново Вуковић, *Иза границе могућег: фантастично и чудесно у књижевним дјелима за дјецу насталим у периоду између два свјетска рата на српскохрватском језичком подручју,* Београд: Научна књига.
25) Вуковић (1989). Ново Вуковић, *Увод у књижевност за дјецу и омладину*, Цетиње: Педагошка академија.
26) Вуковић (2000). Ново Вуковић, *Путеви стилистичке идеје*, Подгорица: Универзитет Црне Горе.
27) Вуксановић (2010). Јован Вуксановић, *Мали људи: преглед књижевности за децу са примерима из наставе*, Београд: Књига-комерц.
28) Вукмановић (2010). Бранко Вукмановић, *Мотивација у наставном процесу*, Школски час 3.
29) Вукмановић (2012): Бранко Вукмановић, *Неке детерминанте стваралачке наставе књижевности у основној школи као кључни фактор трајности знања*, Београд: Школски час 2/2012.
30) Вукчевић (2007). Лидија Вукчевић,*Методичкимоделиунаставилектиреуосновнојшколи,*Норма,том12,бр.2–3.
31) Вучковић (2015). Дијана Вучковић. *Педагошка функција књижевности у савременој настави*. Учење и настава 1 (2015), година 1. Београд: Klett.
32) Вучковићи Тодоров (2010) Ж. Вучковић и Н. Тодоров, *Култура читања у времену Интернета*, Инђија: Народна библиотека „Ђорђе Натошевић”, 2010.
33) Георгијевски (2001). Христо Георгијевски,*Српски роман за децу и младе – поетичка питања*, Детињство, 1-2/2001, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
34) Гојков Рајић (2008). Александра Гојков Рајић, *Приступ књижевном делу из угла теорије рецепције*. Вршац: Висока школа за образовање васпитача „Михаило Палов”.
35) Големан (2002).Dejvid Goleman, *Emocionalna inteligencija*, Beograd: Geopoetika.
36) Голијанин Елез (2003). Сања Голијанин Елез, *Наставна интерпретација песме На бури Десанке Максимовић,* Школски час 1−2/2003, Београд: Ваша књига.
37) Голијанин Елез (2004). Сања Голијанин Елез. *Панорамски часови о Десанки Максимовић*. Књижевност и језик , година 1, бр. 1−2, Београд: Филолошки факултет.
38) Голијанин Елез (2007). Сања Голијанин Елез, *Естетско и педагошко у савременој поезији за децу: (теоријске и методолошке основе савременог српског песништва за децу*), Детињство 1−2/ 2007, година XXX, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
39) Голијан Елез (2011б). Сања Голијанин Елез, *Лирски кругови у песничком књижју*. Београд: Задужбина Андрејевић.
40) Голијанин Елез (2014). Сања Голијанин Елез, *Српски језик и књижевност у савременој*

стратегији развоја образовања: (српски језик и књижевност у савременој настави): одабране наставне интерпретације, Сомбор: Педагошки факултет.

41) Дамјанов (2002). Сава Дамјанов, *Ново читање традиције*, Нови Сад: ДОО Дневник – новине и часописи.
42) Дамјанов (2011). Сава Дамјанов, *Вртови нестварног*, огледи о српској фантастици, Београд: Службени гласник.
43) Дедић (2011). Никола Дедић. *Естетика, комуникација и теорија рецепције*. Култура 131 (2011). Београд: Завод за проучавање културног развитка.
44) Денић и др. (2000). Сунчица Денић и др. *Књижевност за децу – крила за зачарани лет.* Врање: Учитељски факултет.
45) Деретић (2004). Јован Деретић, *Историја српске књижевности*, Београд: Просвета.

Радмило Димитријевић, *Проблеми наставе књижевности и матерњег језика I. Основе наставе књижевности и матерњег језика (садржаји и методе)*. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

46) Димитријевић (1977). Радмило Димитријевић, *Проблеми наставе књижевности и матерњег језика II*, Београд: Издавачки центар студената.
47) Димитријевић (1978). Радмило Димитријевић, *Проблеми наставе књижевности и матерњег језика III*, Београд: Научна књига.
48) Долежал (2008). Lubomir Doležal, Heterokosmika – fikcija i mogući svetovi, Beograd: Službeni glasnik.
49) Деретић 1997: Јован Деретић, *Поетика српске књижевности*, Београд: Филип Вишњић

Димон (2004). Luj Dimon, *Ogledi o individualizmu*, Beograd: Clio.

50) Ђорђић (1995). Стојан Ђорђић, *Теорије рецепције и интеркултурни приступ књижевности,* Књижевност 1−2 (1995), Београд: Просвета.
51) Ескарпи (1970). Robert Escarpit, *Sociologija književnosti*, Zagreb: Matica hrvatska.

Живковић (1995). Драгиша Живковић, *Теорија књижевности (са теоријом писмености*), Београд: Драганић.

52) Еко, Умберто (1979). Umberto Ecco,*The Role of The Reader: Lector in Fabula* (200–234), Bloomington, Indiana University Press.
53) Еко (2002). Umberto Eko, *O književnosti*, Beograd: Narodna knjiga.
54) Еко (2003). Umberto Eko, *Šest šetnji kroz narativnu šumu*,Beograd: Narodna knjiga.
55) Иглтон, Тери (1987). Teri Eagleton, *Književna teorija*, Zagreb: Liber.

Иванић (2002). Душан Иванић, *Око канона српске књижевности*, Књижевност и језик, Београд, бр. 1–2.

56) Ивић, Пешикан, Антић (2007). И. Ивић, А. Пешикан, С. Антић *Водич за добар уџбеник, општистандарди квалитета уџбеника*, Нови Сад: Платонеум.
57) Илић (2011). Дејан Илић, *Транзициона правда и тумачење књижевности*: *српски пример*, Београд: Фабрика књига.
58) Илић (1983). Pavle Ilić, *Učenik, književno delo, nastava*, Zagreb: Školska knjiga.
59) Илић (1990).Pavle Ilić, *Nastava srpskohrvatskog jezika i književnosti pred izazovima vremena*,Novi Sad: Dnevnik.
60) Илић (2006). Павле Илић, *Српскијезикикњижевностунаставнојтеоријиипракси:методиканаставе*,НовиСад:Змај.
61) Илић, Гајић, Маљковић (2007). П. Илић, О. Гајић, М. Маљковић, *Криза читања*, Нови Сад: Градска библиотека.
62) Илић (2010). Павле Илић, *Отклањање негативне сугестије према читању узајамним дејством других уметности*, Методички видици. Часопис за методику филолошких и других друштвено-хуманистичких предмета, Нови Сад: Филозофски факултет.
63) Ингарден (1971). Роман Ингарден, *О сазнавању књижевног уметничког дела*, Београд: Српска књижевна задруга.
64) Ingarden (1975). Roman Ingarden,*Doživljaj, umetničko delo i vrednost,* Beograd: Nolit.

65) Јаус (1979). Hans Robert Jaus. Estetika recepcije. Beograd: Nolit.
66) Јовановић (1996). Александар Јовановић, *Свет љубави Гроздане Олујић*. Београд: Bookland.
67) Јоцић (2014). Милош Јоцић, *Приповедач и природњак*, Детињство, година XL, број 1, Нови Сад, Змајеве дечје игре, 79−86, 2014.
68) Јурић (2005). Славица Јурић, *Традиционалне вредности пред изазовима технократског доба – Проблеми и могућности превазилажења супротности кроз рад школске библиотеке, у: Деца и библиотеке – зборник радова са међународног научног скупа одржаног у Београду од 5. до 9. октобра 2005*, Београд: Филолошки факултет и Библиотекарско друштво Србије, 337−359.
69) Јурић (2007). Славица Јурић, *Методи рада са ученицима основне и средње школе, у:Савремена школска библиотека – зборник предавања одржаних 10. и 11. новембара на Филолошком факултету у Београду*. Београд: Библиотекарско друштво Србије, 77−100.
70) Калер (2010). Džonatan Kaler, Teorija književnosti – sasvim kratak uvod, Beograd: Službeni glasnik.
71) Каменов (2009). Емил Каменов, *Дечја игра*, Београд: ЗУНС.
72) Квас (2006). Корнелије Квас, *Интертекстуалност у поезији*, Београд: Завод за уџбенике.
73) Квашчев(1980).Radovan Kvaščev, *Mogućnosti i granice razvoja inteligencije.* Beograd: Nolit.
74) Квашчев (1980) Радован Квашчев, *Способности за учење и личност*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
75) Кирћански (2007) Милица Кирћански**,***Функције школских библиотека*, *у:Савремена школска библиотека – зборник предавања одржаних 10. и 11. новембара на Филолошком факултету у Београду*. Београд: Библиотекарско друштво Србије, 15−22.
76) Киш (1960). Данило Киш, *Дечје – као маска* (Нова књига стихова Милована Данојлића), НИН, 8. мај 1960**.**
77) Конџић(1991).Љубица Конџић, *Језичко-литерарне игре*, Дидактичке игре, Београд: ЗУНС: Педагошка академија за образовање учитеља, 1991.
78) Крстић 1988). Драган Крстић, *Психолошки речник*, Београд: Вук Караџић.
79) Лити (1994). Макс Лити, *Европска народна бајка*, Београд: Bookland.
80) Лаковић (1991а). Александар Лаковић, *Програм и план рада и стручно-методичке припреме за обраду градива у 5. разреду основне школе,* Београд, Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства, Завод за издавање уџбеника.
81) Лаковић (1991б). Александар Лаковић, *Програм и план рада и стручно-методичке припреме за обраду градива у 6. разреду основне школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Нови Сад: Завод за издавање уџбеника.
82) Лаковић (1993). Александар Лаковић, *Настава српског језика у 8. разреду основне школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
83) Лаковић (1994). А. Лаковић, *Настава српског језика и књижевности у 7. разреду основне школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
84) Ланди (2007). *Guld K. Landi, Zainteresujte đake za učenje,* Beograd: Kreativni centar.
85) Лексикон (2014). *Лексикон образовних појмова*, Београд: Учитељски факултет.
Лешић (2010).ZdenkoLešić, *Teorija književnosti,* Beograd: Službeni glasnik.
86) Љуштановић (2003). *Место Стевана Раичковића у развитку српске поезије за децу*. У часопису: *Mons Aureus*, год. 2, бр. 5−6, Смедерево: Народна Библиотека Смедерево.
87) Љуштановић (2004а). *Дечији смех Бранислава Нушића*.Нови Сад: Виша школа за образовање васпитача.
88) Љуштановић (2004б). *Црвенкапа грицк вука: студије и есеји о књижевности за децу*. Нови Сад: Дневник и Змајеве дечје игре.
89) Љуштановић (2009б). Јован Љуштановић, *Принцеза лута замком : теоријска мисао о књижевности за децу из окриља Змајевих дечјих игара*, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
90) Љуштановић (2012). Јован Љуштановић, *Књижевност за децу у огледалу културе*. Нови Сад: Змајеве дечје игре.

91) Мајл (1968). МајлAlis Majl. *Kreativnost u nastavi*. Sarajevo: Svjetlost.
92) Марковић (2005). Љиљана Марковић,*Видови организације знања и управљање информацијама за потребе деце, у:Деца и библиотеке – зборник радова са међународног научног скупа одржаног у Београду од 5. до 9. октобра 2005*, Београд: Филолошки факултет и Библиотекарско друштво Србије.
93) Маринковић (2003). Симеон Маринковић, *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*. Београд: Креативни центар.
94) Марковић (2003а). Слободан Ж. Марковић. *Записи о књижевности за децу III – појаве, жанрови, рецепција*. Београд: Београдска књига.
95) Марковић (1971). Слободан Ж. Марковић. *Записи о књижевности за децу*. Београд: Интерпрес.
96) Марковић, Меденица, Хецел (1990). Слободан Ж. Марковић, Зора Меденица, Александар Хецел, *Из савремене југословенске поезије за децу*, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
97) Марковић(1991). Слободан Ж. Марковић, *Пресек развоја књижевности за децу*. Књижевност и језик год. 3, бр. 4/5. Београд: Друштво за српскохрватски језик и књижевност Србије.
98) Марковић (1998а). Слободан Ж. Марковић, Дело Десанке Максимовић у токовима српске и светске књижевности, у зборнику: *Десанкини мајски разговори*, књ. 8. Београд: Задужбина Десанке Максимовић.
99) Марковић (1998б). Слободан Ж. Марковић, *Сећање као вид аутобиографског у приповедној прози Бранка Ћопића, у* зборнику: Српска аутобиографска књижевност. Београд: МСЦ.
100) Марковић (2000). Слободан Ж. Марковић, *Развој прозних врста у модерној српској књижевности за децу, у* зборнику: *29. међународни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, Нови Сад 14−200. Београд, Нови Сад: МСЦ.
101) Марковић, Колаковић, Георгијевски (2005). Слободан Ж. Марковић, Медиса Колаковић, Христо Георгијевски. *Роман у српској књижевности за децу*. Нови Сад: Змајеве дечје игре.
102) Марковић (2006) Слободан Ж. Марковић, *Књига за децу данас*, у зборнику: *Деца и библиотеке*, приредила Александра Вранеш, Београд: Филолошки факултет.
103) Марковић (2007). Слободан Ж. Марковић. *Записи о књижевности за децу IV – писци и дела*. Београд: Београдска књига.
104) Мелетински (1983). Eleazar Meletinski, *Poetika mita*, Beograd: Nolit.
105) Мекман (2007). Дарин Мекман, *Историја среће*, Београд: Геопоетика.
106) Милатовић (2008). Вук Милатовић, *Методичка употребљивост библијске параболе*, Иновације у настави 1/2008, Година XXI. Београд: Учитељски факултет.
107) Милатовић(2009). Вук Милатовић, *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*, Београд: Учитељски факултет.
108) Микић (2002). Радивоје Микић, *О канону српске књижевности,* Књижевност и језик 1−2(2002), год. 49, Београд: Друштво за српски језик Србије.
109) Микић (2005). Радивоје Микић, *Прича и значење: огледи о уметности приповедања*, Београд: „Филип Вишњић”.
110) Микић и др. (2014а) Радивоје Микић и др, *Бранко Ћопић*, Нови Сад: Издавачки центар Матице српске.
111) Микић (2014б). Радивоје Микић, *Михаил Бахтин: Предавања из историје руске књижевности*, Књижевни магазин, Год. 14, бр 158-162. Београд: Српско књижевно друштво.
112) Мркаљ (1997). Зона Мркаљ. *Методичка обрада одломка у основној школи.* Књижевност и језик 1/1997, Година 45, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
113) Мркаљ (2006). Зона Мркаљ, *Однос између теоријског и доживљајног приступа у народној бајци,* Књижевност и језик 1−2 (2006). Београд: Друштво за српски језик и

Мркаљ, Зона (2008а). *Наставно проучавање народних приповедака и предања*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
114) Мркаљ (2008б). Зона Мркаљ, *Наставна теорија и пракса* 1, Београд : Klett.
115) Мркаљ (2008в). Зона Мркаљ, *Наставна теорија и пракса 2*, Београд : Klett.
116) Мркаљ (2008г). Зона Мркаљ, *Наставна теорија и пракса 3,*Београд : Klett.
књижевност Србије.
117) Мркаљ (2010). Зона Мркаљ, *Појам корелације у методици наставе* , Методички видици. Часопис за методику филолошких и других друштвено-хуманистичких предмета. – Нови Сад : Филозофски факултет.
118) Мркаљ, Зона (2011).*На часовима српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике.
119) Мркаљ (2013). Зона Мркаљ, *Рецепција руске књижевности у наставном контексту,* Књижевност и језик 2/2013, година 60, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
120) Мркаљ, Зона (2015а).*Језичка ризница. Српски језик и језичка култура у другом разреду основне школе*, Београд: Klett.
121) Мркаљ, Зона (2015б).*Језичка ризница. Српски језик и језичка култура у трећем разреду основне школе*, Београд: Klett.
122) Николић (1979). Милија Николић, *Књижевно дело у наставној пракси*, Београд: Научна књига.
123) Николић (1980). Милија Николић, *У свету знакова : студије и предавање из методике наставе српскохрватског језика и књижевности*, Београд: Просвета. Нинков (2010). Јасмина Нинков, *Библиотеке XXI века*. Београд: Чигоја штампа.
124) Николић (1996). Милија Николић, *Наставни принципи и књижевне интерпретације*, Београд: Завод за израду кованог новца.
125) Николић (1997). Милија Николић, *Естетичке мотивације у тумачењу књижевноуметничких дела,* Настава и васпитање 4/1997, година 46. Београд: Савез педагошких друштава Србије.
126) Николић (2004). Милија Николић, *Тумачење књижевног дела увидом у стваралачке поступке*, Књижевност и језик 3/4 (2004), година 51. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
127) Николић (2009). Милија Николић, *Истраживачко поступање у настави српског језика*. Књижевност и језик 1−2 (2009), година 56, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
128) Опачић (2006). Зорана Опачић, *Нове тенденције у књижевности за децу и наставни програм*, Иновације у настави, бр.1/2006. Београд: Учитељски факултет.
Опачић (2011а). Зорана Опачић, *Наивна свест и фикција*, Нови Сад: Змајева дечје игре.
129) Опачић (2011б). Зорана Опачић, *Поетика бајке Гроздане Олујић*, Београд: Српска књижевна задруга.
130) Опачић и др. (2013). Зорана Опачић и др, *Тумачење књижевности за децу: кључни есеји из међународне приручне енциколопедије за децу*, Београд: Учитељски факултет Универзитета у Београду.
131) Павловић (2003). Миодраг Павловић, *Методички приступ роману „Орлови рано лете" у основној школи.* Школски час српског језика и књижевности 3−4 (2003), година 21. Београд: Ваша књига.
132) Павловић, Калезић Ђуричковић (2009). Миодраг Павловић и Софија Калезић Ђурићковић, *Наставно проучавање романа у основној школи*, Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства.
133) Павловић (2000). Миодраг Павловић, *Теоријске поставке и посебност принципа усклађености наставе српског језика са узрастом ученика*, Школски час српског језика и књижевности 3−4 (2000), година 18, Београд: Ваша књига.

134) Павловић (2005б). Миодраг Павловић. *Читање током припремања за тумачење књижевних дела.* Школски час 2/2005, година 23, Београд: Ваша књига.
135) Павловић (2005а). *План текста у припремању ученика и наставника у тумачењу књижевних дела,* Школски час 3−4/2005, година 23, Београд: Ваша књига.
136) Павловић (2013). Миодраг Павловић, *Васпитне вредности узорних ликова у прозним делима из школског програма, у* зборнику: *Књижевност за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраст*а, приредила Сунчица Денић. Врање: Учитељски факултет.
137) Павловић (2014а). *Секундарни извори за тумачење књижевних дела*, Школски час 3−4−5/2014. Ваша књига: Београд.
138) Павловић (2014б). Миодраг Павловић, *Спреми се да говориш*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
139) *Педагошки лексикон* (1996). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
Педагошка енциклопедија (1989). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; Загреб: Школска књига; Сарајево: Свјетлост; Титоград: Републички завод за унапређивање васпитања и образовања; Нови Сад: Завод за издавање уџбеника.
140) Петровић (2007). Тихомир Петровић, *Страна књижевност за децу и младе*, Луча 1, година. 1, Суботица: Српски културни центар „Свети Сава”.
141) Петровић (2008). Тихомир Петровић, *Историја српске књижевности за децу*, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
142) Петровић (2011а). Тихомир Петровић. *Игра и машта у књижевности за младе*, Багдала, год. 53, бр. 489. Крушевац: Књижевни клуб.
143) Петровић (2011б). Тихомир Петровић, *Језик и стил школске лектире*, Наше стварање 1−4, година 58, Лесковац: Клуб просветних и јавних радника.
144) Пешаковић, Тодосијевић (1987). Р. Пешаковић, М. Тодосијевић, *Школска библиотека у савременом образовању*. Београд: Нова Просвета.
145) Пешикан Љуштановић (2005) Љиљана Пешикан Љуштановић, *Поговор*, у: Урош Петровић: *„Авен и јазопас у земљи Ваука”*, Београд, Лагуна, 2005.
146) Пешикан Љуштановић (2009). Љиљана Пешикан Љуштановић*,Усмено у писаном*, Београд: Београдска књига.
147) Пијановић (2005). Петар Пијановић, *Наивна прича: српска ауторска проза за мале људе и велику децу,* Београд: Српска књижевна задруга, Учитељски факултет.
148) Пијановић (2014). Петар Пијановић, *Изазови граничне књижевности*, Београд: Учитељски факултет Универзитета у Београду.
149) Поповић (2010). Tanja Popović, *Rečnik književnih termina*, Beograd: Logos Art.
150) Поповић (2011). Тања Поповић, *Стратегије приповедања*, Beograd: Службени гласник.
151) Принс (2011). Џералд Принс, *Наратолошки речник*, Београд: Службени гласник.
Проп, Владимир (2013). В. Я. Пропп, *Морфология сказки (*2. izd.,Moskva, 1969), Morfologija bajke, preveli: Petar Vujičić, Radovan Matijaševiš i Mira Vuković, Beograd: Prosveta.
152) *Речник књижевних термина* (1985). *Rečnik književnih termina*, Beograd: Nolit.
153) Радуловић (2009). Оливера Радуловић, *Библијски подтекст у роману Мали принц А. С. Егзиперија*, Узданица 1/2009, година VI, Јагодина: Педагошки факултет.
154) Радуловић (2011). Оливера Радуловић, *Нове научне методологије у настави књижевности,* Нови Сад: Orpheus.
155) Радуловић и др (2013). Оливера Радуловић и др. *Читањем ка стварању – стварањем ка читању*. Нови Сад: Прометеј.
156) Ристановић,Цвијетин(2007*), Школскалектираунаставнимплановимаипрограмима,наставниковакреативностуреализацијипрограмалектире*,Норма,XII, бр. 2–3,17–30.
157) Росандић, Драгутин (2005). Dragutin Rosandić, *Metodika književnog odgoja,* Zagreb:

Školska knjiga.
158) Солар (1974). Milivoj Solar, *Ideja i priča,* Zagreb: Liber.
159) Томашевски (1972). Борис Томашевски, *Теорија књижевности*, Београд: СКЗ.
Токин, Марина (2009). Марина Токин, *Књигазадецуишкола*,Детињство 3, годинаXXXV, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
160) Требјешанин (2004). Жарко Требјешанин, *Речник психологије*, Београд: Стубови културе.
161) Успенски (1979). B. A. Uspenski. *Poetika kompozicije*. Beograd: Nolit.
162) Фрај, Нортроп (2005). Northrop Frye, *Anatomija kritike*, Novi Sad: ORPHEUS.
163) Хавелка (2000). Ненад Хавелка, *Ученик и наставник у образовном процесу*, Београд: ЗУНС.
164) Хамовић (2015). Валентина Хамовић, *Непрекидно детињство*, Нови Сад: Змајеве дечје игре.
165) Холуб (1988). Роберт Холуб, *Теорија рецепције – критички увод. Трећи програм – Радио Сарајево 59* (1988), година 16, Сарајево: Радио-телевизија Сарајево.
166) Хузјак, Мирослав (2001). Miroslav Huzjak, Korelacija u nastavi: strukturalni prijevod, *Metodika*, 2/3 Vol. 2, 39–43.
167) Црнковић, Милан (1990). Milan Crnković, *Dječja književnost: priručnik za studente i nastavnike*, Zagreb: Školska knjiga.
168) Шевалије и Гебран (2003). Ž. Ševalije i N. Gerbrant, *Rječnik simbola*,Banjaluka: Romanov.
169) Шефер (2001). Ž. M. Šefer. *Zašto fikcija*. Novi Sad: Svetovi.
170) Шкловски (1962). V. Šklovski. *Uskrsnuće riječi*. Zagreb: Stvarnost.
171) Шкловски (1985).V. Šklovski.*Energija zablude*, Beograd: Nolit.

4. Циљеви истраживања:

- размотрити место и значај читања прозе за децу и младе у предметној настави српског језика у основној школи;
- уочити разлике у појмовима „књижевност за децу”, „омладинска књижевност”, „дечја књижевност”, „гранична књижевност”;
- одредити кључне наставне циљеве у реализацији књижевности за децу у наведеном узрасту (образовне, васпитне, функционалне);
- утврдити корпус дела прозе за децу и младе у оквиру наставног плана и програма од 5. до 8. разреда основне школе, као и размеру традиционалне и савремене прозе за децу и младе, односно обавезних и изборних дела, одредити однос читања канонске књижевности и рекреативног читања у настави;
- упоредити статус наставног читања књижевности за децу у Републици Србији и региону;
- уочити специфичности рецепције прозе за децу и младе и промене у парадигми читања од 5. до 8. разреда, односно утврдити развој читалачких компетенција у наведеном узрасту;
- испитати интересовање ученика од 5. до 8. разреда за читање прозе за децу и младе у наставном и ваннаставном контексту;
- испитати ставове наставника српског језика о месту и значају прозе за децу и младе у старијим разредима основне школе, као и специфичности наставне реализације каконске и изборне лектире у различитим наставним срединама (Београд, град/варош у унутрашњости Србије, подручна школа);
- уочити однос „кризе читања” и наставног читања прозе за децу и младе;
- уочити везу дигиталне хуманистике и рецепције прозе за децу и младе, „електронског” и „папирног” читања, мултимедијалног и интермедијалног читања са традиционалним наставним методама читања прозе за децу и младе;
- уочити значај примарних и секундарних извора у читању прозе за децу и младе;
- истаћи значај унутрапредметних и ванпредметних корелација у читању прозе за децу и

младе;
- представити методолошка полазишта у проучавању епске књижевности за децу и младе;
- апострофирати симбиозу теоријске и методичке интерпретације прозне књижевног текста за децу и младе;
- уочити спој жанра са књижевнотеоријским и методичким приступом књижевном тексту за децу и младе;
- показати на конкретним примерима методичке интерпретације прозних књижевних дела изборне и обавезне лектире за децу и младе са различитим основним полазиштима;
- показати да основношколска настава сагледава кретања у националној прозној књижевности за децу и младе у односу према токовима и тенденцијама светске прозне књижевности за децу и младе;
- омогућити рецепцију савремене прозе за децу и младе, али динамичан и адекватан сусрет с прозним стваралаштвом за децу и младе из српске и светске књижевне традиције;
- афирмисати самосталан рад ученика у наставном и ваннаставном читању прозе за децу и младе;
- истаћи приступ прози за децу и младе који се темељи на плурализму теоријских оријентација;
- предложити видове методичких подстицаја за истраживачки, креативан и стваралачки приступ настави прозне књижевности за децу и младе;
- доказати да је могуће помоћу интердисциплинарног и корелацијско-интеграцијског приступа подстицати ученике на истраживачки и стваралачки приступ настави прозе за децу и младе;
- истицати значај интертекстуалног читања прозе за децу и младе;
- нагласити важност укључивања стваралачког изражавања ученика у процесу комуникације с прозном књижевношћу за децу и младе и указати на могућности његове реализације;
- указати на значај методичке компетенције наставника у настави прозе за децу и младе.

5. Очекивани резултати

1) Савремени методички и методолошки приступи прозној књижевности за децу и младе омогућавају успешну ученикову рецепцију, откривање структуре књижевноуметничког текста за децу и младе, односно исходишта којима текст дугује своју поетичност и литерарност.

2) Креирање интерпретативне парадигме, као и стратегија читања прозе за децу и младе унапређује квалитет наставе књижевности у старијим разредима основне школе.

3) Настава прозе за децу и младе својом комплексношћу и разноврсношћу омогућава остваривање многобројних васпитних, образовних и функционалних циљева. Она бива кључна за формирање читалачког укуса, естетског суда, стицање вештина читања и тумачења.

4) Методичка интерпретација открива иманентну и непоновљиву структуру прозног књижевноуметничког текста за децу и младе, што бива изразито погодно у фазама школовања када се наставно градиво распоређује тематски.

5) Бројност и варијабилност наставних и књижевнонаучних метода и одабира текстова који ће бити уврштени, укидају јаз између савременог читаоца и традиције, а истовремено га упознају са савременим токовима књижевности за децу и младе и њеним несумњивим уметничким квалитетом.

6) Усвајање жанровског система поставља основу структуралном тумачењу књижевности, што бива основа за доцнија средњошколска читања.

7) Компаративни и корелацијско-интеграцијски приступ ангажују бројне унутарпредметне и ванпредметне корелације, развијају вештине упоређивања и повезивања код ученика, као и спој логичке и језичке интелигенције.

8) Резултати савремених истраживања науке и наставе прозне књижевности за децу и младе показују ниво читалачких компетенција ученика и трасирају путеве њиховог литерарног усавршавања.

9) Ангажовање ресурса дигиталне хуманистике и игара у настави прозе за децу и младе уважава везаност младих генерација за технологију, подстиче савремену парадигму учења и приближава традиционално писмо као и савремена књижевна остварења на методички оправдан начин.

Очекује се да предложени рад потврди почетне хипотезе и допринесе осавремењивању наставе књижевности за децу и младе, а тиме и оснаживању поетских компетенција ученика.

Структура рада

1. Појам прозе и за децу и младе

1.1. Проза примарно намењена деци
1.2. Проза стварана за одрасле у корпусу књижевности за децу
1.3. Омладинска књижевност и тзв „гранична књижевност”
1.4. Естетски, педагошки и развојни значај прозе за децу и младе

2. Место и значај прозе за децу и младе у настави српског језика
   - 2.1.1. Образовни, васпитни и функционални циљеви прозе за децу и младе
   - 2.1.2. Наставни план и програм матерњег језика у старијим разредима у Републици Србији и окружењу (Црна Гора, Босна и Херцеговина, Хрватска) – заступљеност прозе за децу и младе

2.2. Корпус обавезне лектире – читалачки канон
   - 2.2.1. Формирање и измене читалачког канона – елиотовска концепција „књижевног текста међу другим текстовима”
   - 2.2.2. Домаћа : школска лектира vs. обавезна: изборна лектира (предности и мане оба концепта и утицај на читалачке навике)

2.3. Изборна лектира за децу и младе
   - 2.3.1. Појам и место изборне лектире у наставном плану и програму;
   - 2.3.2. Критеријуми за одабир изборне лектире – естетски, етички, образовни, функционални

2.4. „Криза читања”, наставно и рекреативно читање прозе за децу и младе
   - 2.4.1. Појам „кризе читања” – последице на наставно читање прозе за де
   - 2.4.2. Наставно : рекреативно читање прозе за децу и младе

2.5. Корелацијско-интеграцијски приступ и проза за децу и младе
2.6. Проза за децу и младе и примена дидактичких игара – наставна сврсисходност.
2.7. Дигитална хуманистика и проза за децу и младе – садејство уметности, учења и технологије
   - 2.7.1. Електронска књига у наставном читању прозе за децу и младе;
   - 2.7.2. Интермедијално и мултимедијално читање књижевности за децу и младе
   - 2.7.3. Границе и домети употребе дигиталне хуманистике у настави – принцип одмерености

3. Специфичности жанровског читања прозе за децу и младе

3.1. Епика

3.1.1. Ауторска приповетка за децу

3.1.1.1. Тумачење непознатих и мање познатих речи у приповеци Стеван Сремац: „Чича Јордан”

3.1.1.2. Језичко-стилска анализа као носећи интеграциони чинилац наставне интерпретације Андрићеве приповетке „Аска и вук”

3.1.1.3. Примена имагологије у наставном тумачењу приповетке „Галеб Џонатан Ливингстона” Ричарда Баха

3.1.2. Читање ауторске бајке за децу – могућност компаративног приступа у наставној интерпретацији на примеру „Небеске реке” Гроздане Олујић и „Бајке о цветовима и дуги” Стевана Раичковића

3.1.3. Истраживачко читање уметничке новеле

3.1.4. Кратка прича за децу и младе у настави

3.1.4.1. Горан Петровић: „Зец – година једанаеста” – примена плана текста у тумачењу структуре кратке приче

3.1.4.2. Ретроспективно приповедање у краткој причи „Слободне школске активности” Михаила Пантића

3.1.4.3. Приче-загонетке Уроша Петровића у настави – веза лингвистичке и логичке интелигенције

3.2. Збирке приповедне прозе у наставном читању књижевности за децу и младе

3.2.1. Алфонс Доде: „Писма из моје ветрењаче” – обрада приповедака у збирци приповедне прозе на нивоу интерпретације, приказа и осврта

3.2.2 Бранко Ћопић: „Доживљаји Николетине Бурсаћа – изванпредметна корелација са наставом Ликовне културе (портрет и карикатура)

3.2.3. Иво Андрић: „Деца” – корелацијско-интеграцијски приступ са часовима одељенског старешине

3.2.4. Наставни принципи довољности, поступности и систематичности приликом тумачења Кишове приповедне прозе из збирке „Рани јади” – од основношколског ка средњошколском читању

3.3. Методички приступ роману у књижевности за децу и младе

3.3.1. Стратегије читања романа у настави књижевности у основној школу;

3.3.2. Жанровске специфичности романа за децу и младе и наставно читање;

3.3.3. Методички поступци и радње у наставном читању романа за децу и младе

3.3.3.1. Нушићеви „Хајдуци” – наставно тумачење збирке приповедне прозе унутар романа;

3.3.3.2. Тумачење типских ликова у настави на примеру романа „Дечаци Павлове улице”, „Орлови рано лете” и „Дружина Сињи галеб”

3.3.3.3. Наставно тумачење наративних токова романа на примеру „Магарећих година” Бранка Ћопића

3.3.3.4. Примена стваралачких активности у наставној интерпретацији романа „Мали принц” Антоана де Сент Егзиперија”

3.3.3.6. Истраживачки задаци као подстицај за интермедијално читање романа „Авен и јазопас у Земљи Ваука” Уроша Петровића

3.3.3.7. Наставно тумачење „Мој дека је био трешња” Анђеле Нанети путем одломка и путем целовитог читања

3.3.3.8. Наставно читање књижевности на примерима романа „Ловац у житу” и „Гласам за љубав”

3.4. Књижевно-научни дискурс и проза за децу и младе

3.4. 3.1. „Живот и прикљученија” Доситеја Обрадовић – ужа и шира локализација књижевног дела

3.4.3.3. Примена демонстративног метода у настави на примеру „Дневника Ане Франк”

4. Закључак

Прилог – Анкета: читање прозе за децу и младе на редовним часовима у старијим разредима основне школе (анкета за ученике и наставнике)

1. Полазиште анкетирања – однос ученика и наставника према читању прозе за децу и младе у основној школи
2. Анкета за ученике – истраживање и анализа резултата
3. Анкета за наставнике – истраживање и анализа резултата
4. Закључци о спроведеној анкети

6. Методи истраживања

Методолошко полазиште у истраживању представља иманентан (унутрашњи) приступ, превасходно интерпретативни и рецепцијски, у чијем је средишту књижевноуметничко дело и читалачки однос према њему. У раду се истражује примена структурно-семиотичког и наратолошког приступа у тумачењу прозне књижевности за децу и младе на наставним часовима, а уметничка природа и богатство значењских слојева књижевног дела намећу плуралистички прилаз као сазнајни корелат (импресионистички, феноменолошки, биографски, социолошки, психолошки, лингвостилистички). Обједињавање наведених методолошких приступа најпоузданија је и најцелиходнија смерница у доживљавању и спознавању естетске вредности књижевноуметничких прозних текстова за децу и младе.

Сходно предмету истраживања, методолошки плуралитет огледа се и у заступљености методе теоријске анализе. Примена комуникационих, логичких и стручних метода, методе поредбене анализе садржаја, синтезе, генерализације, закључивања, проналазачке (хеуристичке) и стваралачке методе условљена је методичким аспектима интерпретације књижевности за децу и младе у предметној настави Српског језика у старијим разредима основне школе.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА

Истраживачки пројекат кандидаткиње мастераНаташе Кљајић на тему „Књижевност за децу и младе у предметној настави Српског језика у старијим разредима основне школе” својом сложеном поставком, теоријским оквиром, критичком анализом, оригиналним истраживањима и предвиђеним резултатима, као и актуелношћу теме, недвосмислено ће допринети успостављању јаснијих веза међу научним областима и теоријама које обухватају тему докторске дисертације: методика наставе књижевности, књижевност за децу, теорија рецепције, теорија прозе, психологија и социологија читања, компаративна књижевност, педагогија, библиотекарство, дигитална хуманистика.

Свеобухватан приступ одабраним делима из српске и светске прозне књижевности за децу и младе из корпуса обавезне и изборне лектире, заснован на традиционалним али и савременим наставним методама и тумачењима, обезбеђује ваљану рецепцију прозног уметничког текста за децу и младе у преметној настави српског језика у старијим разредима основне школе, чиме огроман потенцијал овог типа литерарног израза обезбеђује остваривање свих циљева и задатака образовног програма.

У овом раду, значајан избор прозних дела за децу и младе из предвиђеног корпуса, избор приступа и примена методолошког и методичког плурализма у њиховом тумачењу, допринеће развијању читалачких компетенција, те компетенција разумевања и тумачења књижевноуметничког дела.

У комуникацијском приступу, заснованом на теорији литерарне комуникације, посебна пажњасе поклања избору књижевних текстова из корпуса традиционалне и модерне књижевности за децу и младе, као и особинама и специфичностима читања савремене генерације ученика и изналажењу методичких приступа за поуздану наставну интерпретацију.

Методика текста омогућује да се сваком прозном књижевном делу за децу и младе приступа са позиције његове уметничке посебности, уз истраживање компаративних и корелацијско-интеграцијских веза (ванпредметна и унутарпредметна корелација).

Жанровска читања прозне књижевности за децу и младе имају изузетан значај у изградњи и усвајању жанровског система у трајном знању ученика.

Само квалитетно постављена доживљајна, истраживачка, проблемска и стваралачка интерпретација утемељује и развија положај ученика као самосталног естетског и литерарног субјекта у настави прозе за децу и младе.

Интердисциплинарни приступ настави прозној књижевности за децу и младе омогућује читаоцу да досегне највише естетске и духовне вредности овог типа литерарног стварања.

Неговање традиционалног литерарног писма савременим методичким приступом и уважавање литерарних потреба и интересовања савремених генерација ученика превладава кризу читања и динамичније ангажује читалачке вештине и могућности младих читалаца.

За пуну рецепцију прозне књижевности за децу потребно је ангажовање стваралачких активности у настави (игара, квизова).

Сматрамо да ће резултати овог истраживања допринети, колико успешнијој настави, толико и развијању нових методолошких приступа и утемељењу методичких начела, као и техника учења и усвајања садржаја наставног градива из предмета Српски језик (и књижевност) у старијим разредима основне школе.

НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мастерНаташа Кљајићкандидаткиња подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема „Књижевност за децу и младе у предметној настави Српског језика у старијим разредима основне школе”подобна за израду докторске дисертације у области Методике наставе књижевности и српског језика.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др Зона Мркаљ подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата и предложене теме докторске дисертацијеКЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ У ПРЕДМЕТНОЈ НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У СТАРИЈИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ,а да се за ментора именује проф. др Зона Мркаљ, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

_____

Проф. др Зона Мркаљ, редовни професор (ментор)

_____

Др Милан Алексић, доцент

_____

Др Снежана Марковић, доцент